

แนวทางในการจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดสารพิษของวิสาหกิจชุมชนท่าสะอ้าน อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

Approaches of Supply Chain Management of Tha-sa-an's Community Enterprise of Hydroponic Vegetables, Muaeng District, Songkhla Province

สุจิตราภรณ์ จุสปาโล^{1/}

Sujitraporn Jussapalo^{1/}

^{1/}คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110

^{1/}Hat Yai Business School, Hat Yai University, Songkla 90110, Thailand

su_palo@hotmail.com

(Received: 14 March 2016; Accepted: 19 August 2016)

Abstract: This research was aimed to analyze operation situation and approaches of supply chain management of Tha-sa-an's community enterprise of hydroponic vegetables, Mueng District, Songkhla Province. As it was conducted as a participatory action research, its samples were consisted of the community head, members, key leaders of the enterprise, and the concerned representatives of government agencies from Khao Roop Chang municipality and Songkhla Provincial Agricultural Office. Research tools were surveys, in depth interviews, and group discussions. Qualitative data analysis was done by the use of content analysis counting of all question-answer relationships as aimed. Several supply chain management approaches of the Tha-sa-an's hydroponic vegetable found are as follows: 1) The community should be a learning center for production techniques of hydroponic vegetables in accordance with GAP's standard of production, and for introducing the Sufficiency Economy to people. 2) The community should add many advertisings and public relations to every level of customers for hydroponic information of the products' quality, and channels of distribution more accessible. 3) To maintain the community's marketing strategies, its production plan should be appropriate for all season changes. 4) The community should build marketing alliances for its distributing unit of the products, central pricing, and forwarding products to main markets

Keywords: Supply chain management, hydroponic vegetables, Tha-sa-an's community enterprise

บทคัดย่อ: การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การดำเนินงานและหาแนวทางในการจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดสารพิษของวิสาหกิจชุมชนท่าสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่างคือ ประธาน สมาชิก แกนนำวิสาหกิจชุมชน ตัวแทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เทศบาลตำบลเขาปอซัง และสำนักงานเกษตรจังหวัด เครื่องมือวิจัย เป็นการสำรวจ การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อหาความสัมพันธ์ของคำตอบทั้งหมดตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผลการศึกษา พบว่า ควรมีแนวทาง ดังนี้ คือ 1) ศูนย์เรียนรู้เกี่ยวกับเทคนิคการผลิตผักปลอดสารพิษตามกระบวนการผลิตมาตรฐาน GAP และแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับประชาชน 2) เพิ่มการสื่อสารโฆษณา ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้บริโภครับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับผักปลอดสารพิษมากขึ้น ทั้งด้านคุณภาพของผลิตภัณฑ์และแหล่งจำหน่ายโดยใช้สื่อที่ผู้บริโภคเข้าถึงได้ง่าย นอกจากนี้ต้องมีการบริหารให้สินค้าสามารถกระจายเข้าถึงผู้บริโภคทุกระดับ 3) การวางแผนการผลิตให้เหมาะสมกับฤดูกาลเพื่อรักษากาลโกด้านการตลาด 4) การสร้างพันธมิตรทางการตลาด เพื่อเป็นศูนย์กระจายสินค้าและกำหนดราคากลางร่วมกัน เพื่อส่งเข้าสู่ตลาดใหญ่

คำสำคัญ: การจัดการห่วงโซ่อุปทาน ผักปลอดสารพิษ วิสาหกิจชุมชนท่าสะพาน

คำนำ

ในปัจจุบันการปลูกพืชไร้ดิน (hydroponics) เป็นที่นิยมกันอย่างกว้างขวาง มีการปลูกในระดับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และทำรายได้ให้แก่ผู้ประกอบการเป็นอย่างดี ทั้งนี้เนื่องมาจากว่าผู้บริโภคในยุคปัจจุบันได้หันมาให้ความสนใจเกี่ยวกับสุขภาพกันมากขึ้น จึงเลือกจะบริโภคผักที่ปลูกในระบบ hydroponics ซึ่งมีการปลูกในโรงเรือนที่ควบคุมแมลงศัตรูพืชได้ทำให้มีการใช้สารเคมีน้อยลง ผักที่ได้จึงเป็นผักอนามัย มีการปนเปื้อนสารเคมีน้อยมาก อีกทั้งการปลูก และการจัดการต่าง ๆ ไม่ยุ่งยากอย่างที่คิด สามารถปลูกเองได้ทุกครัวเรือน เพื่อบริโภคภายในครอบครัว ทำให้ได้รับโรคผักที่สด สะอาด ปลอดภัย และช่วยเสริมสร้างสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง อีกทั้งยังเป็นการทำกิจกรรมร่วมกันภายในครอบครัว สร้างความผูกพันและความอบอุ่นให้เกิดขึ้นกับครอบครัว ได้อีกทางหนึ่งด้วย ข้อดีของการปลูกผักปลอดสารพิษมี 2 ประการด้วยกัน ประการแรก คือ สามารถควบคุมสิ่งแวดล้อมสำหรับการเติบโตของพืช แทนการใช้ดิน

อย่างเดิม ประการที่สอง คือ ปริมาณผลผลิตของพืชบางชนิดเพิ่มขึ้นโดยใช้ระยะเวลาที่สั้นลงจากเดิม หรือแม้กระทั่งได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีกว่าเดิมด้วย ซึ่งในสภาพแวดล้อมและสภาพการเศรษฐกิจสตรนั้น การปลูกพืชแบบปลอดสารพิษจะส่งผลให้เกษตรกรได้รับผลกำไรเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการปลูกแบบไม่ใช้ดินแล้ว จะทำให้พืชไม่พบโรคที่เกิดในดิน รวมถึงไม่มีวัชพืช ลดขั้นตอนในการจัดการดิน และยังสามารถปลูกพืชในระยะใกล้กันได้ เพื่อประหยัดพื้นที่ในการปลูก ด้วยเหตุนี้พืชจึงให้ผลผลิตในปริมาณที่มากกว่าเดิม ขณะที่ใช้พื้นที่การปลูกได้อย่างคุ้มค่า นอกจากนี้การปลูกพืชแบบดังกล่าวเป็นการปลูกพืชโดยใช้ปริมาณน้ำที่ลดลง เพราะมีการใช้ภาชนะหรือระบบวนน้ำแบบปิดเพื่อหมุนเวียนน้ำ เมื่อเทียบกับการเกษตรแบบเดิมแล้ว นับว่าใช้น้ำเพียงส่วนน้อยนิดเท่านั้น (นันทธนา, 2553)

วิสาหกิจชุมชนเกิดขึ้นจากการนำเอาแนวทางเศรษฐกิจชุมชนหรือแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ “วิสาหกิจชุมชน” นั้น

สามารถเรียกได้อีกชื่อว่า “ธุรกิจชุมชน” โดยวิสาหกิจชุมชนนั้น เปรียบเสมือน กิจกรรมที่ชุมชนสร้างสรรคขึ้นจากการเรียนรู้ที่ทำได้เองโดยไม่ยุ่งยาก ลักษณะของวิสาหกิจชุมชนนั้น เป็นธุรกิจที่ใช้เงินลงทุนในระยะเริ่มต้นไม่มากนัก หากแต่เน้นการสร้างงานในท้องถิ่นให้มากขึ้นเป็นหลัก รายได้จากการขายอาจไม่จำเป็นต้องสูงนักในระยะเริ่มแรก โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ทุกคนสามารถอยู่ได้เป็นสำคัญ ซึ่งวิสาหกิจชุมชนมีลักษณะเป็นธุรกิจขนาดเล็ก มีความคล่องตัวในการบริหาร รายได้จากยอดขายในระยะเริ่มต้นไม่มากนัก ต้นทุนในการดำเนินงานต่ำ การติดต่อ และการให้บริการกับลูกค้าเป็นไปอย่างใกล้ชิด การเริ่มต้นธุรกิจทำได้ง่าย ก่อให้เกิดการว่าจ้างงาน ส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและลดปัญหาสังคมที่เป็นภัยคุกคามของประเทศชาติ (ขวัญกมล, 2556)

วิสาหกิจชุมชนท่าสะอ้านปลอดสารพิษ ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ได้ดำเนินการมากกว่า 8 ปี เมื่อกลุ่มเกิดความเป็นรูปธรรม ก็ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ และพยายามขับเคลื่อนให้เกิดเครือข่ายการปลูกผักปลอดสารพิษในระดับครอบครัวและระดับตำบล โดยวัตถุประสงค์ประการแรก คือ ปลูกผักเพื่อบริโภคภายในครอบครัวและจำหน่ายภายในชุมชน จากนั้นจะเป็นการปลูกผักในเชิงพาณิชย์ เพื่อจำหน่ายในตลาดชุมชน ส่วนระดับจังหวัด ยังพบปัญหาและอุปสรรคหลายประการ อีกทั้งยังขาดข้อมูลด้านการผลิต การตลาด เทคโนโลยี และการบริหารจัดการที่ดี ปัญหาที่พบ เช่น ปัญหาแมลงศัตรูพืช สภาพภูมิอากาศ ต้นทุนในการจัดซื้อวัตถุดิบในการเพาะปลูก ช่องทางการจัดจำหน่ายยังน้อย สมาชิกจำนวนหนึ่งยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องเกษตรอินทรีย์ทำให้เกิดความเสียหายแก่ผลผลิต รวมถึงปริมาณสินค้าทดแทน จำพวกผักที่

ปลูกบนดินประเภทอื่น ๆ จากสภาพปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้นทำให้เกิดสมมติฐานของการนำโครงการวิจัยแบบมีส่วนร่วมมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่วิสาหกิจชุมชนท่าสะอ้านเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในระดับจุลภาค อีกทั้งเพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผักปลอดสารพิษให้สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างต่อเนื่อง

อุปกรณ์และวิธีการ

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (participatory action research : PAR) โดยเจาะลึกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ได้แนวทางการจัดการห่วงโซ่อุปทานของวิสาหกิจชุมชนท่าสะอ้าน อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ที่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้อย่างต่อเนื่อง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ประธาน สมาชิก แกนนำวิสาหกิจชุมชน และตัวแทนจากภาครัฐ ได้แก่ เทศบาลเขาตาบลรูปช้าง สำนักเกษตรจังหวัด และเครือข่ายที่เกี่ยวข้องจำนวน 30 คน

ขั้นตอนในการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการโดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ รายละเอียดและขั้นตอนในการวิจัยประกอบด้วย 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาบริบทชุมชน และพื้นที่ปลูกผักปลอดสารพิษบ้านท่าสะอ้าน ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ด้วยการสำรวจ การสัมภาษณ์ เชิงลึก และจัดประชุมคณะทำงานโดยเฉพาะ ปัจจัยที่เกื้อหนุนในการดำเนินงาน รวมถึงความเป็นมาวัตถุประสงค์ของการวิจัย และเกณฑ์การศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาสถานการณ์การดำเนินงานในด้านการจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดสารพิษของวิสาหกิจชุมชนท่าสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาแนวทางการจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดสารพิษของวิสาหกิจชุมชนท่าสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เพิ่มมูลค่าตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ตาราง TOWS (TOWS matrix)

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยภาคสนาม ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก และการประชุมกลุ่มเฉพาะ

การวิจัยเชิงสำรวจ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมใช้วิธีการประชุมกลุ่มเฉพาะ จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ข้อจำกัด และแนวทางในการจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดสารพิษของวิสาหกิจชุมชนท่าสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาเรียบเรียงและนำเสนอตามข้อเท็จจริง

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ 2 ข้อ มีดังนี้

1) สถานการณ์การดำเนินงานในด้านการจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดสารพิษของวิสาหกิจชุมชนท่าสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา พบว่า วิสาหกิจชุมชนท่าสะพาน ได้ยึดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีกระบวนการดังนี้ 1) การวางแผน มาจากสมาชิกกลุ่มทั้ง 10 คน เกี่ยวกับสภาพพื้นที่ในการ

เพาะปลูก ผู้จัดหาวัตถุดิบ 2) การจัดการโซ่อุปทาน เริ่มจากการเตรียมการ ได้แก่ การเตรียมคน พื้นที่วัสดุและอุปกรณ์ การคัดเลือกพันธุ์ที่มีคุณภาพ ทำความสะอาดเพื่อนำขึ้นแปลงผักดูแลและควบคุมตามมาตรฐานระบบการจัดการคุณภาพ GAP พืช และจัดระบบน้ำไฟ ใส่ธาตุอาหาร บำรุงรักษาไม่ให้แมลงและวัชพืชทำลายผักลำดับสุดท้าย คือ ระยะเวลาในการเก็บเกี่ยวทุกวัน/สองวันต่อครั้งขึ้นอยู่กับชนิดของพันธุ์ผัก 3) การจำหน่ายใส่บรรจุภัณฑ์ที่มีการรับรองเกษตรปลอดภัย (Q) จากกรมวิชาการเกษตรซึ่งได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลตำบลเขารูปช้าง โดยจำหน่ายที่ศูนย์เรียนรู้วิสาหกิจชุมชนท่าสะพานปลอดสารพิษ และตลาดนัดเกษตรทุกวันศุกร์ เวลา 6.30-13.00 น.

2) แนวทางในการจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดสารพิษของวิสาหกิจชุมชนท่าสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา พบว่า จุดแข็ง คือ 1) ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพปราศจากสารอินทรีย์ตกค้างตรงกับความต้องการของตลาด 2) กระบวนการผลิตได้รับมาตรฐาน GAP สะอาด ปลอดภัยจากสารพิษ ผู้ผลิตมีคุณธรรม 3) ประธานกลุ่มเป็นผู้มีประสบการณ์สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ได้ และ 4) สามารถเป็นอาชีพเสริมให้กับครัวเรือนของสมาชิกที่ต้องการเพิ่มรายได้ จุดอ่อน คือ 1) ความหลากหลายของพันธุ์ ผักมีเฉพาะผักใบ 2) ผลผลิตยังมีน้อย 3) สินค้ายังไม่เป็นที่รู้จัก และ 4) มีราคาสูงเมื่อเทียบกับผักในตลาดท้องถิ่น โอกาสในการแข่งขัน ได้แก่ 1) การได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น เทศบาลตำบลเขารูปช้างและสำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา 2) กระแสนิยมบริโภคผักอินทรีย์ มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น และ 3) การนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นฐานในการออกแบบหลักสูตรให้กับประชาชนได้มาเรียนรู้การบริโภคผักปลอด

สารพิษด้วยการปลูกผักปลอดสารพิษ ส่วนอุปสรรคในการแข่งขันได้แก่ 1) สินค้าที่องค์กรภายนอกมีให้มีจำนวนจำกัด ซึ่งส่งผลให้เงินทุนหมุนเวียนของวิสาหกิจมีจำนวนจำกัด 2) สภาพอากาศในบางฤดูกาลส่งผลต่อการเจริญเติบโตของผักทำให้ผลผลิตไม่เพียงพอ และ 3) อายุผลิตภัณฑ์สั้นเนื่องจากไม่สามารถเก็บได้นานในอุณหภูมิปกติ 4) สถานที่รับซื้อผลผลิตมีจำนวนน้อยทำให้การกระจายสินค้ามีจำกัด ผู้วิจัยได้นำผลจากการวิเคราะห์ SWOT ไปจัดทำตาราง TOWS (TOWS matrix) ตาม Table 1

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดสารพิษของวิสาหกิจชุมชนท่าสะพาน ดังนี้

แนวทางที่ 1 เป็นศูนย์เรียนรู้เกี่ยวกับเทคนิคการผลิตผักปลอดสารพิษตามกระบวนการผลิตมาตรฐาน GAP และแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับประชาชน

แนวทางที่ 2 เพิ่มการสื่อสารโฆษณา ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้บริโภครับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับผักปลอดสารพิษมากขึ้น ทั้งด้านคุณภาพของผลิตภัณฑ์ และแหล่งจำหน่าย โดยใช้สื่อที่ผู้บริโภคเข้าถึงง่าย นอกจากนี้ต้องมีการบริหารให้สินค้าสามารถกระจายเข้าถึงผู้บริโภคทุกระดับ

แนวทางที่ 3 การวางแผนการผลิตให้เหมาะสมกับฤดูกาล เพื่อรักษากาลไถ่ด้านการตลาด เช่น ฤดูหนาวต้องลดการผลิต เนื่องจากเป็นฤดูกาลที่ได้ผลผลิตดี ทำให้ผลผลิตจากฟาร์มต่าง ๆ ออกมาสู่ตลาดในปริมาณมาก ส่งผลให้ราคาสินค้าตกต่ำ

แนวทางที่ 4 การสร้างพันธมิตรทางการตลาด เพื่อเป็นศูนย์กระจายสินค้าและกำหนดราคากลางร่วมกัน เพื่อส่งเข้าสู่ตลาดใหญ่

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ พบว่า วิสาหกิจชุมชนท่าสะพาน อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ยึดหลักเกษตรอินทรีย์ (organic agriculture) มีการจัดการโดยนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (sufficiency economy principle) คือ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ประกอบด้วย ความพอประมาณ (moderation) มีเหตุผล (Reasonableness) มีภูมิคุ้มกัน (Risk Management) ความรู้ (Knowledge) และคุณธรรม (Virtue) มาใช้รวมถึงให้ความสำคัญกับผู้บริโภคโดยคำนึงถึงคุณภาพและความปลอดภัยในผลผลิตจากการเกษตรเป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเทียน (2558) ได้รายงานว่ แนวทางการบริหารการผลิต ทางสมาชิกกลุ่มควรมุ่งเน้นให้ความสำคัญในประเด็นสำคัญ 3 ด้าน คือ ปัจจัยนำเข้า (input) ที่ได้มาตรฐาน หมายถึง เมล็ดพันธุ์ที่ได้มาตรฐาน ชนิดของผักที่เป็นไปตามความต้องการ จำนวนและปริมาณการเพาะปลูกที่คาดว่าจะสามารถปลูกให้ได้ปริมาณมากเพียงพอ กระบวนการ (process) คือ การดำเนินการปลูกด้วยกรรมวิธีที่เหมาะสม มีกระบวนการกำจัดศัตรูพืช เหมาะสมตามชนิดและพันธุ์ผักผลผลิต (output) หมายถึง พืชผักที่เกิดจากกระบวนการผลิตเป็นผักที่ปลอดภัยจากสารเคมี และเป็นผักที่มีความสะอาดได้มาตรฐาน เป็นต้น มีการนำแนวปฏิบัติที่ดีในการผลิตทางการเกษตร (GAP) เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ปลอดภัย มีคุณภาพปราศจากศัตรูพืชและจุลินทรีย์ ไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานกรมวิชาการเกษตร

Table 1 TOWS matrix of Tha-sa-an's Community Enterprise of Hydroponic Vegetables, Mueang District, Songkhla Province

Internal Factors External Factors	Strength S1 The quality of non-inorganic substance products in accordance with the demand of the market. S2 The quality of GAP qualified manufacturing process of cleanness and pesticide residue free. S3 The moral and experienced producers with the ability to transfer knowledge. S4 Chance bestows a part time job for increasing family incomes.	Weakness W1 Having no variety of vegetables only leafy vegetables. W2 Less producing low production. W3 Product's produce's unfamiliarity. W4 Product's higher price than more expensive
Opportunity O1 Getting supports from the government sectors of Khao Roop Chang municipality and Songkhla Agricultural Office. O2 Growing tendency trend of vegetarianism. O3 Applying the Sufficiency Economy as a fundamental principle of designing a course for training people.	SO Strategies S2S3O1O3: The community should be a learning center for production techniques of hydroponic vegetables in accordance with GAP's standard of production, and for introducing the Sufficiency Economy to people.	WO Strategies W3O2: The community should add advertising and public relations to every level of customers for more accessible accessibility of hydroponic information; products' quality, and channels of distribution.
Threat T1 External funding sources. T2 Inconsistent weather changes affecting vegetable growth that results in inadequate supply. T3 Having a confined space for distributing products. T4 The short lifespan of the products are causing a shortened storage life in a normal temperatures.	ST Strategies S1S2T2: The community's production should be suitable for all seasons in order to maintain its marketing strategies.	WT Strategies W3T3: The community should build its marketing alliance with a distributing unit of the products for central pricing and forwarding to Hatyai market.

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sumanansorn (2011) ได้รายงานไว้ว่า เกษตรกรที่ปลูกผักตามแนวทาง GAP ทำให้เกษตรกรสามารถลดรายจ่ายบางส่วน อีกทั้งยังส่งผลต่อสุขภาพของเกษตรกร ผู้บริโภคให้มีสุขภาพอนามัยที่ดี และจากการศึกษาแนวทางในการจัดการห่วงโซ่อุปทานผักปลอดสารพิษของวิสาหกิจชุมชนท่าสะพาน พบว่ามีแนวทางดังต่อไปนี้ 1) ตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้เกี่ยวกับเทคนิคการผลิตผักปลอดสารพิษตามกระบวนการผลิตมาตรฐาน และแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับประชาชน 2) เพิ่มการสื่อสารโฆษณา ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้บริโภครับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับผักปลอดสารพิษมากขึ้น ทั้งด้านคุณภาพของผลิตภัณฑ์และแหล่งจำหน่ายโดยใช้สื่อที่ผู้บริโภคเข้าถึงง่าย นอกจากนี้ต้องมีการบริหารให้สินค้าสามารถกระจายเข้าถึงผู้บริโภคทุกระดับ ซึ่งสอดคล้องกับ Thummasang (2013) ได้กล่าวว่าการพัฒนาเชิงอุตสาหกรรมผักปลอดสารพิษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการตลาด ผู้ประกอบการต้องเพิ่มการสื่อสาร โฆษณา ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้บริโภครับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับผักปลอดสารพิษมากขึ้น ทั้งด้านความโดดเด่น และคุณภาพของผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ผู้บริโภครับรู้ถึงความแตกต่างจากผักทั่วไป นอกจากนี้ต้องมีการบริหารให้สินค้าสามารถกระจายเข้าถึงผู้บริโภคได้มากขึ้น ควรกระจายสินค้าให้เข้าถึงผู้บริโภคทุกระดับ 3) การวางแผนการผลิตให้เหมาะสมกับฤดูกาลเพื่อรักษากาลไถ่ด้านการตลาด Khamanarong (2000) รายงานว่าจากการศึกษาด้านการบริหาร พบว่า การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภูมิภาคให้เติบโตโดยเน้นที่การบริหารให้มีประสิทธิภาพ มีการวางแผนการผลิตให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคจะทำให้การตลาดดีขึ้น กิจกรรม

เติบโต ซึ่งนอกจากจะเป็นผลดีกับกิจการแล้วยังมีส่วนช่วยพัฒนาภูมิภาคอีกด้วย 4) การสร้างพันธมิตรทางการตลาด เพื่อเป็นศูนย์กระจายสินค้าและกำหนดราคากลางร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับ Thummasang (2013) ได้รายงานไว้ว่า ผู้ประกอบการต้องมีการสร้างอำนาจต่อรอง โดยการสร้างพันธมิตรทางการตลาด เพื่อเป็นศูนย์กระจายสินค้ารวมถึงกำหนดราคากลางร่วมกัน มีการรวบรวมผลผลิตจากกิจการรายย่อยเพื่อส่งเข้าสู่ตลาดใหญ่ นอกจากนี้ผู้ประกอบการต้องบริหารส่วนประสมทางการตลาดให้ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค เพื่อเพิ่มขนาดของกลุ่มลูกค้าในพื้นที่ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ผู้บริโภคมีทัศนคติที่ดีต่อผลิตภัณฑ์ผักปลอดสารพิษ และให้ความสำคัญด้านคุณภาพมากกว่าราคา แต่ยังมีปัญหาด้านความสะดวกในช่องทางการจำหน่าย อีกทั้งยังขาดข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ นอกจากนี้ Khamanarong and Khamanarong (2008) ได้รายงานไว้ว่า ธุรกิจผักปลอดสารพิษจะมีโอกาสพัฒนาไปสู่อุตสาหกรรมได้โดยอาศัยระบบการกระจายสินค้าที่มีประสิทธิภาพใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาช่วยด้านการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์และเป็นช่องทางการจัดจำหน่ายเพื่อให้สินค้าสามารถกระจายไปสู่ผู้บริโภคได้แพร่หลายมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ขอขอบคุณคณะผู้บริหาร มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ คุณกรวิชัย มาระเสนา ประธานวิสาหกิจชุมชนท่าสะพานปลอดสารพิษ นายกเทศมนตรีตำบลเขาบู๊ช้าง

และผู้ทรงคุณวุฒิในการให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็น
ในการจัดทำรายงานการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

ขวัญกมล ดอนขวา. 2556. การจัดการธุรกิจชุมชนบน
พื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. รายงาน
วิจัย. มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัเทคโนโลยีสุรนารี,
นครราชสีมา. 142 หน้า.

เทียน เสรมาญ. 2558. การบริหารจัดการกลุ่มผู้ปลูกผัก
อินทรีย์โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนตำบลหนอง
ป่าครั่ง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วารสารการ
พัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต 3(3): 309 - 318.

นันทธนา พรแสงสุวรรณ. 2553. รูปแบบการส่งเสริมผัก
ไฮโดรโพนิกส์ในชุมชนบ้านหนองจอกตำบลบ้าน
ปทุม อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี. รายงาน
ฉบับสมบูรณ์. มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี. 85
หน้า.

Khamanarong S. 2000. Effective administration of
SMEs promotion in regional development.
Humanities and Social Sciences 18(1): 1-18.

Khamanarong S and K. Khamanarong. 2008. The
distribution management of Thai industrial
product in europe. Humanities and Social
Sciences 25(1): 112 - 129.

Thummasang, S. 2013. Business Administration of
Hydroponic Vegetable in the Northeast and
The Development to Industry. (Online).
Available: [http://www.tci-thaijo.org/
index.php/gskkuhs/article/.../262](http://www.tci-thaijo.org/index.php/gskkuhs/article/.../262) (January 18,
2013)

Sumanansorn, W. 2011. Fresh Vegetables Supply
Chain Management for Restaurants. Master
of Science (Agro-Industry Technology
Management), Kasetsart University, Bangkok.
229 p.